

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Qui pacifici & quod eorum præmium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

co *ἀγαθὸν* indicari. Et si *ἀγαθὸν* de quavis sanctimonia verè dicitur, peculiariter tamen de castitate accipitur, ut Heb. 12. Secutimini castitatem, sine qua nemo videt Deum.

§. 3. Calvinus in hunc locum, mundos corde operit vasis, & illi qui ne tendis dolis ingeniosi sunt. Itaque mundos corde simplices arbitrat, quos mundus irridet, & putat incautos. Verum *καθαροὶ τῇ καρδίᾳ*, mundi corde, quamvis duplici corde non sunt, non versipelles, non veteracores; non tamen ob vnam duntaxat, vnicamque simplicitatem tales dicuntur.

Caluini sectator melius auctore suo.

„ [Qui sunt mundo corde, *καθαροὶ τῇ καρδίᾳ*, subaudi, *ὁρῶντες*, ad verbum, Mundi seu pro corde: id est qui sunt animo casto præditi. Hanc cordis munditiam Paulus vocat *ἀγαθὸν* sanctificationem seu sanctimoniam: cum ait, secutimini sanctimoniam, sine qua nemo videbit Dominum, Heb. 12. v. 14. Item 1. Thess. 4. v. 3. ubi ait, Hec est voluntas Dei sanctificatio vestra, ut abstineatis à fornicatione, potest tamen hoc verbum accipi generaliter de recta constitutione, quæ illi vacuus est, tum à talis opinionibus de Deo, tum à prauis affectibus: quo sensu generali videtur accipi Plal. 24. v. 4. Deum videbunt, *καὶ θεὸν ὁφραγῶν*, id est Deum re- & cognoscent, & eius contemplatione cum summa voluptate fruuntur. Neque enim Deus oculis corporis videri potest; sed videtur oculis mentis.] Ita P. f. cator.

§. 4. Aretius Calvinista visus est etiam Catholicis rectè hunc locum interpretari, sed ambiguo decepto incautos. Verba eius apponam, & quæ parte venenum sit, ostendam. [Primo *καθαροὶ τῇ καρδίᾳ* dicuntur, qui carent peccato, qui cor liberum habent ab omni labæ, & pollutione, ita sane nemo purus dici potest; solus Christus inter homines talis est. Tales beati Angeli, & in primis Deus ipse puritatis fons, & author, Deinde puri corde dicuntur etiam illi, qui etiam si peccatum habeant; non tamè fræna illi laxant, sed reprimunt, odio persequuntur vitia, virtutem amant, hanc promouent, ei; fouent, illa insectantur, & oppugnant. Sic Iob mundus erat, tamen peccator, & David post penitentiam mundus est, licet peccator. Mundi sunt etiam quibus Deus sua remisit peccata, sic Ioan. 13. Christus Discipulos pronunciat mundos, non tamen omnes, & apud eundem i. iam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. Mundi etiam sunt synceri, & alieni à dolo malo, à fraude qui simplices sunt, qualis Nathanael Ioan. 1. in quo dolus non erat. Tales hoc loco intelligi mundos, h. e. simplices, qui duplici corde non videntur: sic David petit. Cor mundum crea in me Domine. Hi Deū videbunt; nam hi idonei præcipue sunt ad Dei contemplationem; non vagantur eorum cogitationes ad mala, non facili se polluant, conseruant sua corpora mundum templum, inhabitantis Dei Spiritus. Sunt igitur beati.

Fallit p. i. in speciem verbis; dum ait habere peccata; sed tamen illis non laxare, sed reprimere, &c. Non id docet, quod Catholicis folet; Habere quidem peccati fomitem, & cupiditatem ad peccata motiones; verū illis non consentire, non delectari. Verum multo aliter illi ipsi interpretari solent. Habere nempe illa omnia, sed & interdum succumbere, consentire, facere; sed tamen odisse quæ facias non toto animo facere. Sentire dum in peccatum ruunt aliquam repugnantiā, ita Beza in i. Ioan. 1. & in colloq. Monpelgart. Et ipse Aretius in c. i. Matth. id indicat. Postquam enim quæritur, quomodo nos Christus liberat à peccato; respondet, Primum quod ad v. meius ait net, ut non amplius condemnare possit, electos. Hanc v. m. venenit infigisse Deinde liberasse à Dominio. Hæc tamen non modo in impij, sed etiam in electis, & Dei

Adami Conzen in Euang. Tom. I.

spiritu præditi peccata, ut in Dauide Petro, alijsque. Manere infirmitatem carnis, manere calamitates, ut pœnas peccatorum, manere actiones peccati. Quæ idcirco monere oportuit, ne quis Calviniano vel pietatis verba imitanti credendum existimet.

QVÆSTIO II.

Quomodo Deum videbunt?

§. 1. **H**ac in vita similitudine se quidam Deus ostendit. Ita cum Moyses, ita Stephanus Deū intui tus est. Viderunt & seniores Israel. Verum eo modo pauci, & forte hoc tempore nulli Deum vident. Alia igitur multo beator, multoq; clarior illis visio ostenditur, qualis est Apoc. 22. & 1. Cor. 13. 12. Hac igitur sententia conuincitur error Armeniorum Dei quandā virtutem, seu energiam videri; & Abailardi, qui etiam essentiam Dei videri negauit, sed splendorem quendam ex eo procedentem. Visio enim illa mentium est, non corporèorum oculorum, non igitur splendor aliquis obtenditur, sed Deus ipse ostenditur. Nā intellectus, in illa visione nullo modo errat; errado enim felix esse non potest; ergo si Dei aiquā similitudinem videret, non Deum ipsum; clare id quoque cognosceret, videlicet infinitis partibus esse inferius Deo, quod pro Deo videt: & ad ipsum Deum videndum accenderetur, non quiesceret.

Deus in hac vita, non nisi similitudine videtur.

§. 2. Vident autem Deum non naturali facultate intelligendi sed supernaturali illius adiutorio, ut contra Begardos d. finitur in Conc. Vienn. clem. 5. Ceterum de hac materia scripsit Amb. 1. super Luc. c. 1. & verba eius doctissime interpretatur Aug. Ep. 112. ad Paulinam, De videndo Deo, ad quam Lectorem remitto.

Deus naturaliter non videtur.

VERSVS 9.

Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.

QVÆSTIO I.

Qui pacifici, & quod eorum premium?

§. 1. **P**acificos appello eos, qui sedandis discordijs, constituendisque pacis studiose ob Dei amorem incumbunt, quamvis enim ees, qui cum Deo amicitia tenent in conscientia quieti sunt, ita vocare possumus, huic loco tamen hæc interpretatio accommodatissima est: ideo namq; dicuntur *εὐαγγελιστὰς* pacis factores, & in Syro *שְׁלָמִיָּה* operatores pacis. De singulari enim ista virtute agitur, non modo eo i qui in corde suo; sed & inter fratres dissidentes pacem faciunt. Aug. serm. 1. in monte. Magnæ curæ semper Ecclesiæ fuit dissidentes inter se conciliare. Conc. Carthag. 4. c. 26. Statuendum est Episcopis, ut dissidentes siue Episcopos, siue clericos siue Laicos, ad pacem magis, quam ad iudicium cohortentur. Fuit etiā apud Gentiles, qui dictus *εὐαγγελιστὴς*, sed alio modo, ut habet Vlpian. & est in π. l. munus.

Pacifici, qui pacem conciliant.

§. 2. Filij porro Dei nominantur, quia Deus est Deus pacis, summa est etiam inter tres personas concordia, itaque maxime Deum imitantur pacifici. Ideo nemo hæreticorum & schismaticorum filius Dei esse potest, qui sunt *ἐκείνων* ligatores, pacis inimici, de quib. Iren. 1. 4. c. 26. Iud cabit eos Deus, qui schismata operantur, & non habentes Dei dilectionem, suamque utilitatem, & gloriam potius considerantes, quam vnitatem Ecclesiæ, propter modicas, & quaslibet causas gloriosum Christi corpus conscindunt. Nulla certe ab eis tanta fieri potest correctio, quanta est schismaticis pernicios. Hinc fieri passim videmus, ut hæretici, qui pacifici esse desierunt, in multas sectas distrahantur.

Deus est Deus pacis.
